

Seinäraunioinen

Murruta

Asplenium ruta-muraria

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Rauhoitettu Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa (LSA 521/2021)

Ahvenanmaalla rauhoitettu (ÅFS 113/1998)

Luonnehdinta

Seinäraunioinen on pieni kallionrakojen saniainen. Sen mätäinä kasvavat nahkeat lehdet ovat 3–15 cm pitkät ja tummanvihreät. Lehtilapa on muodoltaan epäsäännöllisen kolmiomainen ja muodostuu pienistä, viuhkanmuotoisista lehdyköistä. Lehdyköiden alapinnoille kehittyy loppukesällä pitkänomaisia itiöpesäkeryhmiä, jotka kypsyessään peittävät alapinnan kokonaan. Kasvin lehdet säilyvät vihreinä talven yli ja kuolevat keväällä uusien lehtien ilmaantuessa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Seinäraunioinen kasvaa kalkkikallioiden raoissa ja harvoin maassa kalkkipitoisella soralla. Se voi kasvaa myös vanhojen kalkkilouhosten seinämillä. Esiintymät ovat yleensä yksilömääriltään hyvin vähälukuisia. Seinäraunioisen esiintyminen painottuu Ahvenanmaalle, Varsinais-Suomeen ja Koillismaalle Kuusamoon, mutta sitä on tavattu myös Heinolan seudulla.

Nykytila ja uhkatekijät

Seinäraunioista uhkaavat kalkkikallioiden louhinta, rakentaminen ja keräily. Joillakin kasvupaikoilla kalkkikallioiden metsittyminen, etenkin kuusettuminen, on johtanut lajin taantumiseen. Yli puolet seinäraunioisen kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Avohakkuut saattavat kuivattaa erityisesti suojeltavan seinäraunioisen kasvupaikkaa liikaa, mutta puuston varovaisempi harventaminen kuusettuneilla kalkkikallioilla hyödyttää kasvia. Puuston istutukset sen sijaan ovat seinäraunioiselle varsin haitallisia. Etenkään kuusia ei tule istuttaa kalkkikallioille tai niiden lähiympäristöön. Puita ei saa varastoida kasvupaikoille ja hakkuutähteet kuljetetaan pois alueelta. Kasvustojen päältä ajamista on vältettävä. Kalkkikallioiden vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005. Suuri Pohjolan kasvio. Suom. Vuokko, S. & Väre, H. Tammi, Helsinki. 928 s.
- Ranta, P. 1997. Seinäraunioinen - murruta. Teoksessa: Ryttylä, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 79.

Kuva: Eva Ehrnsten